

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA/NAOBRAZBE,
NAUKE/ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA/ŠPORTA
PEDAGOŠKI ZAVOD TUZLA

Test općeg znanja

OZ

**PREDMETNI ISPITNI KATALOG
ZA OPĆU MATURU**

Primjenjuje se od juna 2006. godine

Uvod:

Dragi učenici,

Vi ste prva generacija učenika opće gimnazije, koja je svoje školovanje u gimnaziji započela u skladu sa Nastavnim planom i programom za opće gimnazije Tuzlanskog kantona, donesen 2002. godine.

Razvoj otvorenijeg sistema obrazovanja podrazumijeva i podsticanje autonomnih školskih demokratskih procesa u obrazovanju. To pretpostavlja otvoreniju komunikaciju, liberalniji odnos i iskrenu saradnju nastavnika i učenika u toku školovanja, što, za rezultat treba da omogući izgradnju učenika kroz modele obrazovanja u zrele ličnosti, koja treba biti u stanju da se nosi sa aktuelnim problemima i iskušenjima, koje ga u životu očekuju. Donositi samostalno odluke o sebi, u svom životnom iskustvu, to je naša namjera i želja, na vašu dobrobit i dobrobit društva u cjelini.

To nas je i potaklo da pristupimo izradi jednog općeprihvatljivog i metodološki prilagodivog *Maturalnog ispitnog kataloga*, sa testom općeg znanja na završnom maturalnom ispitu za vas, učenike gimnazije, koji će služiti u svrhu provjere vaših stečenih znanja u toku gimnazijskog školovanja.

Izrada *Maturalnog ispitnog kataloga*, sa testom općeg znanja na završnom maturalnom ispitu, za učenike gimnazije je obaveza, koja je proizišla iz člana 59. Zakona o srednjem obrazovanju («Službene novine TK», broj: 6/2004) i člana ____ Pravilnika o maturi («Službene novine TK», broj: ____).

Maturalnim ispitnim katalogom određuju se:

- ciljevi mature,
- broj maturalnih predmeta,
- predmeti zajedničkog i izbornog dijela mature,
- načini provjeravanja znanja,
- traženi nivo znanja koje se provjerava kod pojedinih maturalnih predmeta.

Ciljevi mature

Dragi učenici,

Vjerujemo da ste u dosadašnjem školovanju stekli ogromno i bogato iskustvo u ovladavanju novim znanjima i vještinama, što vam može dati dobar osnov za uspješan nastavak školovanja na nekoj od visokoškolskih ustanova.

Smatramo da ste, zahvaljujući vašim kreativnim sposobnostima, inventivnim odnosom prema učenju, snagom vlastite upornosti i želje, ovladali modelima razmišljanja o općeprihvaćenim i univerzalnim vrijednostima demokratskog i civilnog društva.

Šta učenik dobiva izradom *Maturalnog ispitnog kataloga* sa testom općeg znanja?

Učenik ima priliku da na kraju svog srednjoškolskog obrazovanja, provjeri stepen i dosegnuti nivo stečenog znanja u toku školovanja, što mu stvara jasnu viziju u kojem pravcu može nastaviti svoje školovanje na nekoj od visokoobrazovnih ustanova.

Šta škola dobiva izradom *Maturalnog ispitnog kataloga* sa testom općeg znanja?

Škola ima priliku da testiranjem učenika završnih razreda gimnazije, neposredno izvrši evaluacije stručnog rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika sa učenicima, da izvrši analizu dostignutog uspjeha u radu sa učenicima, te da na osnovu pokazanih učeničkih rezultata na testu, preduzme odgovarajuće mjere u poboljšanju procesa nastave za buduće generacije.

Šta društvo dobiva izradom *Maturalnog ispitnog kataloga* sa testom općeg znanja?

Zahvaljujući svom mladalaštvu, poletarstvu i ljudskom dostojanstvu, uspjeli ste izgraditi vlastiti sustav vrijednosti, koji je utemeljen na vašim kulturno-povijesnim odlikama i uspješnim završetkom srednjeg obrazovanja, zasigurno koračate ponosni u susret svjetlijoj budućnosti koja Vas čeka. Nemojte da vas čeka! Idite joj u susret! Mijenjajte je! Ona je puna izazova, sreće, straha, strepnje i nadanja! Koliko će svega u vašem životu biti, uveliko će zavisiti od VAS. Usmjeravanje nastavnog procesa na definisanje i dostizanje standarda znanja, društvo dobiva zaokret u smislu usklađivanja općeg obrazovanja sa evropskim standardima kvaliteta u obrazovanju.

U prilogu ovog Kataloga, imat ćete priliku vidjeti kako će izgledati vaš Test općeg znanja. Test općeg znanja, koji je ovdje predložen, predstavlja uzorak izgleda Testa koji će biti sličan budućem Testu na završnom testiranju općeg znanja na kraju tekuće nastavne godine.

Predmetne oblasti koje će biti tretirane na testu općeg znanja

Pitanja, koja će sadržavati Test općeg znanja, biće pitanja iz slijedećih područja, odnosno predmeta :

I JEZIČKO PODRUČJE

1. Bosanski-hrvatski-srpski jezik i književnost,
2. Prvi strani jezik,
3. Drugi strani jezik,
4. Latinski jezik.

II PRORODNO-MATEMATIČKO PODRUČJE

1. Matematika,
2. Fizika,
3. Hemija-Kemija,
4. Biologija,
5. Geografija / Zemljopis,
6. Informatika.

III DRUŠTVENO PODRUČJE

1. Historija / Povijest,
2. Filozofija,
3. Psihologija,
4. Logika,
5. Sociologija,
6. Demokratija i ljudska prava

IV – UMJETNOST, TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

1. Muzička umjetnost,
2. Likovna umjetnost,
3. Tjelesni odgoj.

Predmeti zajedničkog i izbornog dijela mature

Opći test znanja je obavezan za sve učenike. On sadrži zadatke iz jezičkog područja, prirodno-matematičkog područja, društvenog područja, iz umjetnosti i tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Dva predmeta, izbornog dijela, kandidat bira iz grupe od tri izborna predmeta.

Prijava za polaganje mature, tok ispita i načini provjeravanja znanja i ocjenjivanje

Prijava za polaganje mature

Kandidati, koji žele polagati maturu u tekućoj školskoj godini, podnose prijavu za maturu u vremenu od 20. januara do 20. februara tekuće školske godine.

Prijava se smatra pravovremenom i onda kada je iz opravdanih razloga podnesena najkasnije do deset dana prije početka ispitnog roka. O opravdanosti tih razloga, u roku tri dana nakon prijema dokaza, odlučuje školska maturalna komisija, na osnovu mjerila, koje utvrđuje Kantonalna maturalna komisija.

Kandidat u prijavi, pored osobnih podataka, navodi iz kojih izbornih predmeta će polagati maturu. Dokazi o ispunjavanju uvjeta za polaganje mature se podnose najkasnije deset dana prije početka ispitnog roka.

Kandidat, koji ne podnese dokaze da ispunjava uvjete za polaganje mature, nema prava pristupiti polaganju mature.

Dokaze, da kandidat ispunjava uslove, ovjerava direktor škole.

Kandidat, koji želi polagati maturu, (člana 15, drugi stav Pravilnika o maturi), u prijavi, pored podataka iz drugog i trećeg stava ovog člana, navodi koje maturalne predmete će polagati u prvom, a koje u drugom ispitnom roku.

Kandidat može pismeno opozvati prijavu na maturu najkasnije dva dana prije početka ispitnog roka.

Kandidat, koji želi promijeniti prijavu izbornih predmeta na maturi, šalje školi, u kojoj se prijavio, promjenu prijave, na posebnom obrascu, najkasnije 30 dana prije početka ispitnog roka.

Kandidat, koji želi polagati ispite iz pojedinih maturalnih predmeta, u skladu sa članom 13, stav 4, prijavljuje se školi najkasnije deset dana prije početka polaganja mature.

Školska maturalna komisija objavljuje spisak prijavljenih kandidata u roku osam dana, nakon isteka prijavnog roka.

Ako je maturalnim kalendarom alternativno određeno više dana za polaganje ispita iz pojedinih predmeta, školska maturalna komisija obavještava kandidate o datumima ispita, najkasnije dva dana prije ispitnog roka.

Tok ispita

Za izradu Testa općeg znanja imat ćete na raspolaganju najmanje 120, a najviše 180 minuta (3 sata).

Test općeg znanja obuhvatit će pitanja iz predmeta koje ste slušali 4 godine tokom gimnazijskog školovanja. Broj pitanja, koja će Test sadržati, bit će procentualno zastupljeni u testu, u odnosu na broj časova za svaki pojedinačni predmet.

Pitanja u Testu bit će postavljena na slijedeći način:

1. Postavljeno pitanje sa mogućnošću da učenik zaokruži jedan tačan odgovor od nekoliko ponuđenih,
2. Postavljeno pitanje gdje se učeniku pruža mogućnost da zaokruži jedan netačan odgovor od nekoliko ponuđenih,
3. Postavljeno pitanje gdje se učeniku omogućava da dopiše tačne riječi u započetom odgovoru,
4. Postavljeno pitanje gdje se učeniku ostavlja mogućnost da u potpunosti napiše tačan odgovor,

Zadatak učenika sastoji se u tome da prepozna način postavljanja pitanja i da utvrdi način davanja odgovora na postavljena pitanja.

Kontrolu toka ispita, iz pojedinog predmeta, vrše dva dežurna nastavnika. Učenici se u toku ispita moraju pridržavati pravila koja će im dežurni nastavnici prije početka izrade testa saopštiti.

Kandidatu, koji je prekršio pravila polaganja ispita, dežurni nastavnici izriču slijedeće mjere:

- opomena, ako ne poštuje pravila postupka polaganja ispita, odnosno ako ih prekrši,
- prekid polaganja dijela ispita, iz tog predmeta, do kraja tog dijela ispita, ako i pored izricanja opomene nastavlja da krši ili ponovo krši ispitni red,
- zabranu polaganja ispita, odnosno nastavka ispita, ako je koristio nedozvoljena sredstva, pomagala ili metode u toku ispita.

Ako kandidat, prema izrečenoj opomeni, ponovo prekrši ili nastavlja sa kršenjem postupka održavanja ispita ili počinu prekršaj prema trećoj alineji prvog stava ovog člana, dežurni, odnosno predsjednik školske predmetne komisije o tome hitno obavještava predsjednika školske maturalne komisije, koja odmah, bez oklijevanja utvrđuje činjenično stanje i, u najmanje tročlanom sastavu školske maturalne komisije, izriče mjeru te je odmah izvršava.

Ako školska maturalna komisija izrekne jednu od mjera iz druge ili treće alineje prvog stava ovog člana, ona naređuje kandidatu da napusti prostor u kojem teče ispit, tako da ne ometa izvođenje ispita.

Kandidatu, kome nadležni organ odredi mjeru prema drugoj alineji prvog stava ovog člana, ne priznaje se postignuti broj bodova iz dijela ispita, kod kojeg je počinio prekršaj i ostaje neocijenjen iz tog predmeta.

Načini provjeravanja znanja i ocjenjivanje

Uspjeh na spitu, te uspjeh iz dijelova ispita, ocjenjuje se bodovima na način koji je određen, predmetnim ispitnim katalogima, te ga, za svaki ispitni rok, detaljnije određuje Kantonalna predmetna komisija.

Kantonalna maturalna komisija, na osnovu prijedloga Kantonalne predmetne komisije, određuje način za pretvaranje bodova u ocjene. Pretvaranje bodova u ocjene mora biti isti na proljetnim i jesenjim ispitnim rokovima.

Testove ocjenjuju vanjski ocjenjivači, koje imenuje Kantonalna maturalna komisija.

Ljestvica ocjenjivanja za maturalne predmete je petostupanjska i obuhvata ocjene: nedovoljan (1), dovoljan (2), dobar (3), vrlo dobar (4), odličan (5).

Ocjena nedovoljan (1) je negativna, druge ocjene su pozitivne.

Traženi nivo znanja koje se provjerava kod pojedinih maturalnih predmeta

Kandidat je uspješno položio maturu ako je, u polaganju svih testova, postigao pozitivnu ocjenu.

Test općeg znanja je eliminatoran.

Kandidat, koji je postigao najmanje 80% bodova, potrebnih za pozitivnu ocjenu na jednom izbornom predmetu, dobija pozitivnu ocjenu, na tom predmetu, ako je na testu općeg znanja ocijenjen pozitivno i to najmanje sa ocjenom vrlo dobar (4).

BOSANSKI-HRVATSKI-SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Ciljevi, zadaci

Odabrane oblasti, iz jezika i književnosti i ispitna pitanja od učenika, zahtijevaju da:

- *poznaju kategoriju pojedinačnog i općeg u jeziku kao sredstvu sporazumijevanja i jeziku kao povijesnoj kategoriji,*
- *da znanje iz oblasti jezika potvrde na konkretnim rečeničnim modelima i morfološkim modelima,*
- su usvojili i da poznaju osnovne pojmove teorije književnosti, da ih prepoznaju u djelu i da ih znaju tumačiti,
- poznaju povijest književnosti, zakonitosti razvoja književnosti (periode, pravce, škole, predstavnike i djela), te da su ovladali interpretacijom književnog teksta,
- pokažu sposobnost kritičkog razmišljanja upotrebe književne građe,
- su izgradili čitalačke kriterije i estetske stavove,
- su sposobni iskoristiti čitalačko iskustvo, koje mogu iskoristiti u izboru i doživljaju umjetničkog djela,
- prepoznaju strukturu teksta,
- su u stanju upoređivati književna djela iz različitih epoha, različitih stilskih usmjerenja i analizirati razlike i sličnosti,
- i da ispolje samostalnost u pristupu djelu i primjeni stečenih znanja na odabranom tekstu.

Oblasti

- Jezik kao sistem znakova i funkcija jezika,
- Glasovi i glasovne promjene,
- Da uoče i odrede vrstu glasovne promjene,
- Književni rodovi i vrste,
- Stilska izražajna sredstva,
- Antička književnost,
- Morfologija –vrste riječi,
- Pisma na tlu Bosne i Hercegovine,
- Renesansna književnost,
- Alhamijado književnost,
- Književna razdoblja,
- Sintaksa – rečenice prema sadržaju i sastavu,
- Sintaksička analiza rečenice,
- Goethe - "Jadi mladog Vertera",

- Realizam: Tolstoj, Kovačić, Mulabdić, Domanović,
- Moderna lirika,
- Alber Kami "Stranac",
- Miloš Crnjanski " Sumatra",
- Miroslav Krleža,
- Meša Selimović,
- Mak Dizdar.

ENGLISKI JEZIK

Struktura testa

U *Preliminarnom testu postignuća općeg obrazovanja* za učenike opće gimnazije na Tuzlanskom kantonu, strani jezik obuhvata 15% sadržaja, odnosno nosi 15 bodova. Optimalno vrijeme, dovoljno za izradu ovog testa, je 25 minuta. U zavisnosti od složenosti materije, test stranog jezika može imati više od 15 pitanja. Iako se u ispitnom materijalu nalaze testovi za engleski i njemački jezik, učenik - kandidat radi samo jedan od dva ponuđena testa, odnosno bira test onog jezika koji je, prethodno, u nastavi imao kao prvi strani jezik.

Ispitni materijali su koncipirani prema shemi nastavnog plana i programa završnog razreda opće gimnazije Tuzlanskog kantona, sa sadržajima na dva nivoa, osnovnom (*Intermediate level*) i naprednom nivou (*Upper-Intermediate level*). Ovaj pristup je određen na osnovu preporuka navedenih u dokumentu *Okvirni maturalni ispit*, koji je priređen od strane *EU Reform of General Education in Bosnia-Herzegovina*. U dijelu ovog dokumenta, koji se odnosi na sadržaj maturalnog ispita, tačka 6.1, u prijedlog modela 1, navodi se da su maternji jezik, matematika i prvi strani jezik ključni obavezni predmeti, i da se testiranje, iz prvog stranog jezika, predviđa na dva nivoa, osnovnom i naprednom. Osnovni nivo podrazumijeva znanja i jezičke vještine stečene na kraju drugog razreda opće gimnazije. Jedna trećina testa se odnosi na znanje i razumijevanje materije (prepoznavanje, razumijevanje, i sl.) a preostali dio na usvojene vještine i sposobnosti (npr: interpretacija uputa i rješavanje problema, interpolacija, i dr.). Predloženi zadaci se uzimaju iz različitih oblasti obrađene tematike, a testiranje se provodi primjenom prikladnih vrsta zadataka, koji obuhvataju širok spektar jezičkih znanja i vještina. Sadržaji testa su povjerljivi i uključuju cijelo gradivo, koje je obrađeno u izvođenju nastave.

Glavne odlike

Programski sadržaji engleskog jezika, do drugog razreda opće gimnazije, su osnovnog – srednjeg nivoa (*intermediate level*), a u trećem i četvrtom razredu su na naprednom nivou (*upper-intermediate*).

Program sadrži sveobuhvatno pokrivanje ključnih gramatičkih i leksičkih sistema engleskog jezika (*a comprehensive coverage of the grammatical and lexical systems of English*), u kombinaciji sa iscrpnim vježbanjima četiri poznate jezičke vještine u komunikativnom kontestu (*reading, writing, speaking, listening*) .

Ciljevi i zadaci

Ciljevi i zadaci su da se učenici ohrabre i analiziraju sisteme praktične primjene jezika, da budu izloženi nizu izazovnih i zanimljivih vrsta tekstova i praktičnih vježbanja, tokom aktivnosti slušanja i razumijevanja govora (*Listening*) i čitanja (*Reading*).

Učenici trebaju unositi vlastita iskustva i osjećaj za ostvarenje precizne i pouzdane upotrebe jezika - *accurate and confident language in use*.

Jezičke vještine

Za potpunu realizaciju komunikativnih zadataka i ostvarenje programskih ciljeva trebaju biti temeljito izgrađivane poznate četiri, uslovno izdvojene, jezičke vještine: čitanje – *reading*, slušanje – *listening*, pisanje – *writing* i usmeno izražavanje – *speaking*.

Izvod iz Nastavnog plana i programa za engleski jezik

Tematika

- Teme iz kulture i civilizacije zemalja engleskog govornog područja i BiH,
- Gradovi i regije zemalja engleskog govornog područja; putovanja širom svijeta,
- Škola i učenje; formalna i neformalna korespondencija,
- Porodica, prijatelji, zapošljavanje,
- Naučna fantastika .

Vokabular

- Izbor i uvođenje novih riječi zasnovan na komunikacijskom kontekstu,
- Primjena vlastitog učeničkog rječnika, koje učenici sastavljaju prateći nastavu,
- Upotreba udžbeničke literature, rječnika i preporučenih priručnika za vježbe u pripremi testa,
- Spoznaja novih i nepoznatih riječi i vještina razumijevanja u datom Kontekstu.

Gramatičko gradivo

- 1. Tenses and verb forms**
Passive and active;
- 2. Modal verbs and expressions**
Various uses of modal verbs
- 3. Adjectives**
- 4. Adverbs**
- 5. Prepositions**
- 6. Word formation**
Wordbuilding with prefixes and suffixes
- 7. Conditionals**
Conditionals – 1st & 2nd
- 8. Reporting**
Reported Statements
- 9. Perfective verb forms**
Verb patterns *used to, be used to, get used to*
- 10. Multi-part verbs in conversation and written language**
Multi-part verbs with prepositions and in fixed expressions.

NJEMAČKI JEZIK

Struktura testa stranog jezika

U *Preliminarnom testu postignuća općeg obrazovanja* za učenike opće gimnazije na Tuzlanskom kantonu, strani jezik obuhvata 15% sadržaja, odnosno nosi 15 bodova. Optimalno vrijeme, dovoljno za izradu ovog testa, je 25 minuta. U zavisnosti od složenosti materije, test stranog jezika može imati više od 15 pitanja.

Iako se u ispitnom materijalu nalaze testovi za njemački i engleski jezik, učenik - kandidat radi samo jedan od dva ponuđena testa, odnosno bira test onog jezika koji je, prethodno, u nastavi imao kao prvi strani jezik.

Ispitni materijali su koncipirani prema Nastavnom planu i programu završnog razreda opće gimnazije Tuzlanskog kantona, na dva nivoa: osnovnom (Mittelstufe) i naprednom nivou (Fortgeschrittena). Ovaj pristup je izabran na osnovu preporuka navedenih u dokumentu *Okvirni maturalni ispit*, koji je priređen od strane *EU – Reform of General Education in Bosnia-Herzegovina*. Ovaj dokument, u dijelu koji se odnosi na sadržaj maturalnog ispita, tačka 6.1, u prijedlogu modela 1, navodi maternji jezik, matematiku i prvi strani jezik kao ključne obavezne predmete, gdje se testiranje, iz prvog stranog jezika, predviđa na dva nivoa, osnovnom i naprednom.

Manji dio testa se odnosi na znanje i razumijevanje materije (prepoznavanje, razumijevanje, i sl.), a preostali dio na usvojene vještine i sposobnosti (npr: interpretacija uputa i rješavanje problema, interpolacija, i dr.).

Predloženi zadaci se uzimaju iz različitih oblasti obrađene tematike, a testiranje provodi primjenom prikladnih vrsta zadataka. Sadržaji testa su povjerljivi i uključuju gradivo, koje je obrađeno u izvođenju nastave.

Izvod iz Nastavnog plana i programa za njemački jezik u završnom razredu opće gimnazije

TEMATIKA:

- Savremeni događaji i najznačajniji datumi iz Njemačke historije,
- Problemi savremenog društva (obrazovanje, zaposlenost, služenje vojnog roka, strani radnici, posljedice ujedinjenja Njemačke),
- Izbor profesije, planovi za budućnost,
- Odnos među polovima, uloga žene u društvu, ravnopravnost,
- Tolerancija (rasna, etnička i dr.),
- Upoznavanje sa pojedinim piscima.

Tematski sadržaji, za ovaj razred, tretiraju pitanja budućnosti mladih, izbora zanimanja, općeljudska pitanja, kao što su tolerancija, ravnopravnost, zatim društvena pitanja, što odgovara uzrastu i interesovanjima učenika. Stoga je rad na navedenim sadržajima usmjeren na samostalno, kritičko prosuđivanje, konfrontaciju mišljenja i sticanje navika slobodnog mišljenja.

GRAMATIKA:

- Imenice:

Imenice različitog roda i značenja (homonimi),
Osobnosti u tvorbi plurala.

- Glagoli:

Glagoli dopunjeni infinitivom:

a) čistim infinitivom (lassen, hören, sehen...).

b) sa infinitiv +zu (haben, sein, brauchen, pflegen)

sistematizacija vremena u aktivu, pasivu, konjuktivu.

- Pridjevi:

Rekcija pridjeva.

- Veznici:

Als ob, so dass.

- Sintaksa:

Zavisno – složene rečenice: poredbene, posljedične,

Sistematizacija zavisno – složenih rečenica.

Rad na gramatici, u ovom razredu, je pretežno obnavljanje i sistematizacija naučenog, pored manjeg broja novih gramatičkih jedinica. Značajan segment rada su rekcija glagola, pridjeva i imenica, gramatička analiza i upotreba vremena.

TEKSTOVI

U radu na tekstovima zaokružuju se i utvrđuju stečene sposobnosti izražavanja, s težištem na pregledu i cjelovitom izlaganju, pored, do sada, usvojenih formi govornog i pismenog izražavanja.

LEKSIKA

Upućivati učenike na stvaranja i bogaćenje vlastitog rječnika, značaj preciznog izražavanja i s tim u vezi uloge sinonima. Polje riječi, naročito glagola, kao centralne vrste riječi, npr. Wortfeld denken: vermuten, meinen, überlegen, denken, erwägen... Vježbanja se mogu izvoditi i prema različitim kriterijima, npr. djelatnost čula mirisa (riechen, duften, trommeln, pfeifen...) ili kretanje čovjeka ili životinja (gehen, laufen, schreiten, schlendern; schwehen, flattern, hoppeln...). Nastavnik može, zavisno od raspoloživog vremena učenika, slična vježbanja zadavati kao domaći rad.

PRAVOPIŠNE I PISMENE VJEŽBE

Uvježbavanje pravilnog pisanja stranih riječi i pravila rastavljanja na kraju reda. Prevođenje kraćih tekstova, pisanje biografije na duži i skraćeni način. Osnovna teoretska znanja o specifičnostima pojedinih pismenih oblika izražavanja, kao što su opis, izvještaj, pričanje doživljaja, rasprava, referat..

LATINSKI JEZIK

CILJ

Cilj nastave latinskog jezika je osposobiti učenika da uoči, spozna, razumije i prepozna jezičke strukture latinskog jezika, upozna i razumije civilizacijski kontekst u kojem te strukture postoje, kao prenositelji određenih obavijesti, te da razumije konkretne tekstove na latinskom jeziku i da ih može prevesti na maternji jezik.

ZADACI

- Usvajanje glasovnog sustava, pisma, izgovora i pravopisa,
- Usvajanje osnovnog rječnika,
- Usvajanje elemenata gramatike,
- Osposobljavanje učenika za čitanje i razumijevanje, morfosintaktičku analizu i provođenje jednostavnijih tekstova,
- Razvijanje interesa za antičku kulturu i civilizaciju.

VOKABULAR

Riječi koje se najčešće upotrebljavaju, osobito one koje su postale internacionalne i one koje su potrebne za označavanje rimskih realija. Uobičajene latinske skraćenice.

LATINSKI CITATI

latinski izrazi i riječi koji se, u izvornom obliku, najčešće upotrebljavaju u tekstovima na maternjem jeziku.

MATEMATIKA

CILJ

- Sticanje matematičkih znanja i sposobnosti neophodnih za razumijevanje zakonitosti u prirodi i društvu, za primjenu u praksi i u procesu proizvodnje, kao i za uspješno nastavljanje obrazovanja;
- Razvijanje sposobnosti učenika da pravilno rasuđuju, logički zaključuju, da razvijaju maštu, stvaralačko matematičko mišljenje i pozitivne osobine ličnosti.

ZADACI

- Sticanje znanja potrebnih za razumijevanje kvantitativnih i prostornih odnosa, razvijanje opće matematičke kulture neophodne za uključivanje u svijet rada i za praćenje savremenog društveno-ekonomskog i naučno-tehničkog razvoja;
- Osposobljavanje učenika za uspješno i kvalitetno nastavljanje obrazovanja i uključivanje u druge naučne oblasti u kojima se matematika primjenjuje u toku školovanja i kasnije u procesu proizvodnje;
- Razvijanje pravilnog logičkog i apstraktnog mišljenja i zaključivanja;

- Izgrađivanje pozitivnih osobina ličnosti kao što su: radne navike, upornost, sistematičnost, urednost, tačnost, preciznost, odgovornost, kritičnost, smisao za samostalni rad, razvijanje kulturnih, etničkih i estetskih navika kod učenika;
- Razvijanje sposobnosti učenika za samostalno korištenje stručne literature i drugih izvora znanja.

Programski sadržaji koji će biti obuhvaćeni testom općeg znanja

1. Teorija skupova,
2. Skup realnih brojeva,
3. Algebarski izrazi,
4. Geometrija u ravni,
5. Procentni račun,
6. Linearne jednačine (jednadžbe),
i nejednačine (nejednadžbe),
7. Sistemi linearnih jednačina (jednadžbi),
i nejednačine (nejednadžbi),
8. Stepeni i korjени,
9. Kompleksni brojevi,
10. Kvadratna funkcija, kvadratne jednačine (jednadžbe) i nejednačine (nejednadžbe),
11. Eksponencijalne jednačine (jednadžbe),
12. Logaritmi, logaritamske jednačine (jednadžbe),
13. Osnovi trigonometrije.

1. OSNOVI MATEMATIČKE LOGIKE I TEORIJE SKUPOVA

Osnovni pojmovi teorije skupova: skup, podskup, unija, presjek, razlika, komplement.

2. SKUP REALNIH BROJEVA

Skupovi N , Z i Q . Skup I iracionalnih brojeva i skup R realnih brojeva. Apsolutna vrijednost realnog broja.

3. ALGEBARSKI IZRAZI

Stepen (potencija) s cjelobrojnim izloziocem (eksponentom). Operacije sa stepenima jednakih osnova (baza), odnosno izložilaca. Cijeli algebarski izrazi. Pojam promjenljive (varijable). Pravila formiranja. Cijeli algebarski izraz kao funkcija. Transformacija cijelih algebarskih izraza. Monomi. Sabiranje i množenje monoma. Polinomi u jednoj varijabli. Sabiranje, oduzimanje i množenje polinoma. Kvadrat zbira i razlike, razlika kvadrata, kub zbira i razlike, zbir i razlika kubova. Rastavljanje cijelih algebarskih izraza na faktore. Razlomljeni (racionalni) brojevni izrazi. Vrijednost i transformacija razlomljenog brojevnog izraza. Razlomljeni (racionalni) algebarski izrazi. Transformacija razlomljenih algebarskih izraza.

4. GEOMETRIJA U RAVNI

Trougao (trokut). Mnogougao (poligon, mnogokutnik). Zbir unutrašnjih uglova u trouglu i u mnogouglu. Broj dijagonala mnogougla. Podudarnost trouglova. Teoreme o podudarnosti, odnos uglova i stranica u trouglu. Simetrala duži i simetrala ugla. Značajne tačke trougla. Konstrukcija normale, simetrale duži i simetrale ugla.

5. PROCENTNI RAČUN

Procentni račun - primjena.

6. LINEARNE JEDNAČINE I NEJEDNAČINE

Jednakosti i jednačine. Ekvivalentne jednačine. Rješavanje linearnih jednačina s jednom nepoznatom. Problemi koji se rješavaju pomoću linearnih jednačina s jednom nepoznatom. Nejednačine. Ekvivalentne nejednačine. Rješavanje linearnih nejednačina s jednom nepoznatom. Sistem linearnih nejednačina s jednom nepoznatom (grafički prikaz rješenja).

7. SISTEMI LINEARNIH JEDNAČINA I NEJEDNAČINA

Linearna jednačina sa dvije nepoznate. Sistem od dvije linearne jednačine sa dvije nepoznate. Metode rješavanja: metoda supstitucije, Gausova (Gauss) metoda, metoda determinanti, grafička metoda. Primjena sistema linearnih jednačina sa dvije nepoznate. Sistemi od tri i više linearnih jednačina s tri i više nepoznatih.

8. STEPENI KORIJENI

Stepen čiji je izložilac cio pozitivivan broj ili nula. Pravila stepenovanja. Operacije sa stepenima. Stepen čiji je izložilac cio negativivan broj. Korijen. Pravila korjenovanja. Operacije sa korijenima. Racionaliziranje imenioca. Stepene sa racionanim eksponentima.

9. KOMPLEKSNI BROJEVI

Operacija u skupu kompleksnih brojeva.

10. KVADRATNE FUNKCIJE, KVADRATNE JEDNAČINE I NEJEDNAČINE

Kvadratne jednačine. Potpuna i nepotpuna kvadratna jednačina, normalni oblik, Vietove formule. Primjena kvadratnih jednačina. Kvadratni trinom. Rastavljanje na linearne faktore. Znak kvadratnog trinoma. Kvadratne funkcije $y = ax^2$, $y = ax^2 + bx + c$ (grafik, nule, znak, ekstrem, tok). Kvadratne nejednačine.

11. EKSPONENCIJALNE JEDNAČINE

Eksponencijalne jednačine oblika $a^{f(x)} = a^{g(x)}$, pri čemu su $f(x)$ i $g(x)$ polinomi ili racionalne funkcije najviše drugog stepena.

12. LOGARITMI, LOGARITAMSKE JEDNAČINE

Pojam logaritma i logaritamske funkcije. Osobine, svojstva i grafik. Pravila logaritmiranja. Prelazak s jedne baze na drugu. Dekadski i prirodni logaritmi. Primjena logaritama. Logaritamske jednačine oblika $\log_a f(x) = \log_a g(x)$, pri čemu su $f(x)$ i $g(x)$ polinomi ili racionalne funkcije najviše drugog stepena.

13. OSNOVI TRIGONOMETRIJE

Definicija trigonometrijskih funkcija na pravouglom trouglu.

Vrijednosti trigonometrijskih funkcija od $\frac{\pi}{6}$, $\frac{\pi}{4}$, $\frac{\pi}{3}$.

Osnovni trigonometrijski identiteti.

FIZIKA

CILJ

Cilj nastavnog predmeta Fizika je da učenik ovlada savremenim znanjima iz fizike i upozna njihovu primjenu u nauci, tehnici i svakodnevnom životu, da kod učenika doprinese formiranju naučne slike o materijalnosti svijeta, da kod učenika razvija sposobnosti posmatranja, apstrahovanja i zaključivanja, da podstiče maštu i razvija želju za stvaralaštvom, da doprinosi razvoju cjelokupne njegove ličnosti

Šta učenik treba znati ?

Osnovni zakoni fizike, matematički izrazi i SI jedinice

Brzina,	Ubrzanje,
Drugi Newtonov zakon,	Impuls,
Zakon gravitacije,	Rad,
Snaga,	Energija,
Zakon održanja energije i impulsa,	Pritisak,
Arhimedov zakon,	Zapreminski protok,
Period oscilovanja matematičkog klatna,	Gasni zakoni,
Coulombov zakon,	Električni napon,
Jačina struje,	Ohmov zakon za granu strujnog kola,
Faradayev zakon indukcije,	Električni transformator(osnovne relacije),
Osnovni zakoni geometrijske optike,	Stefan-Boltzmanov zakon zračenje,
Einsteinov zakon za fotoefekat,	De Broglieva relacija,
Bohrovi postulati,	Defekt mase i energija veze jezgra,
Zakon radioaktivnog raspada,	Relativistička masa i energija.

HEMIJA/KEMIJA

1. Opća hemija / kemija

Učenik treba biti sposoban da:

- Zna osnovne stehiometrijske zakone,
- Zakon o održanju mase,
- Zakon stalnih težinskih omjera,
- Zakon umnoženih težinskih omjera,
- Zakon stalnih zapreminskih omjera i
- Avogadrov zakon.

- Zna građu atoma, (struktura, elektronska konfiguracija: ljuske, podljuske i orbitale).
- Zna osnovne karakteristike strukture Periodnog sistema elemenata i
- Zakon periodičnosti svojstava elemenata,
- Zna molarne veličine (molarnu masu-M, količinu tvari-n, molarnu zapreminu (V) i Avogadrov broj (NA),
- Zna građu molekula i tipove hemijskih veza (jonska, kovalentna i metalna veza),
- Zna pojam rastvora i podjelu prema veličini rastvorenih čestica tvari/materije,
- Zna disocijaciju (pojam i stepen disocijacije rastvora),
- Zna pojam valencije, oksidacije i redukcije,
- Zna o koncentraciji vodenih rastvora i njihovim PH-a svojstvima (vrijednostima),
- Zna pojam jonskog proizvoda vode.

2. Anorganska hemija

Učenik treba biti sposoban da:

- § Zna osnovne karakteristike metala: Al, Cu, Fe, Pb,
- § Pozna važnost legura, koroziju i zaštitu od korozije,
- § Pozna osnovne karakteristike nemetala: O₂, H₂, N₂, Cl₂,
- § Pna osobine i upotrebu anorganskih kiselina: HCl, H₂SO₄, HNO₃, H₃PO₄.

3. Organska hemija

Učenik treba biti sposoban da:

- § Pozna pravila IUPAC – nomenklature organskih spojeva,
- § Zna osnovne pojmove o karbohidrogenima (ugljkovodonicima): alkani, alkeni, alkini i areni (aromatski karbohidrogeni - benzen),
- § Zna razliku između anorganskih i organskih spojeva,
- § Zna strukturu i osobine atoma karbona/ugljenika/,
- § Zna funkcionalne grupe u organskoj hemiji,
- § Poznaje organske spojeve sa oksigenom (alkoholi, aldehidi, ketoni, karbonske kiseline),
- § Zna osnovno o karbohidratima (monosaharidi, disaharidi, polisaharidi),
- § Zna glavne karakteristike i građu lipida/masti/,
- § Zna dobivanje sapuna i njihova važnost u ekologiji,
- § Zna pojam saponifikacije, esterifikacije i hidrolize,
- § zna osobine i važnost prve četiri amino kiseline.

5. Analitička i elektro hemija

Učenik treba biti sposoban da:

- Zna osnove o hemijskim izvorima električne struje,
- Galvanski članci i Pb-akumulator,
- Zna razlikovati provodnike I i II reda,
- Zna oksido-redukcijske procese na elektrodama,
- Zna osnove kvalitativne i kvantitativne analize,
- Zna osnovne pojmove o instrumentalnim metodama kvantitativne analize.

BIOLOGIJA

1. Citologija

Učenik treba biti sposoban da:

- Definiše citologiju i zna njenu historiju,
- Zna nabrojati osnovne metode citoloških istraživanja,
- Zna veličinu, građu i oblik ćelija/ stanica,
- Zna razlike u morfologiji i organizaciji prokariotske i eukariotske ćelije/stanice,
- Zna razlike u morfologiji i organizaciji biljne i životinjske ćelije,
- Zna građu ćelijskog zida,
- Zna oblik, građu i funkciju ćelijskih/staničnih organela. Mitohondrije (hromosomi), endoplazmatska mreža, ribosomi, goldijevo tijelo, lizosomi, centrosomi, plastidi i specijalne ćelijske organele,
- Zna strukturu i funkciju ćelijske/stanične membrane,
- Zna strukturu i funkciju ćelijskog/staničnog jedra – nukleusa,
- Zna strukturu i funkciju hromosoma,
- Zna definisati hromosomske garniture ($2n$ i n),
- Zna diobu somatskih ćelija/stanica –mitozu,
- Zna redukcionu diobu - mejozu.

2. Fiziologija životinja i čovjeka

Učenik treba biti sposoban da:

- Zna šta su receptori i podjelu receptora prema vrsti draži,
- Objasni pojam efektor,
- Objasni put refleksne radnje,
- Prepozna dijelove oka na slici,
- Objasni ulogu štapića i čunića,
- Zna organizaciju nervnog sistema,
- Zna građu i funkciju nervne ćelije, neurona,
- Zna tipove nervnog sistema,
- Zna dijelove nervnog sistema čovjeka,
- Zna definisati sinapsu,
- Zna funkciju endokrinih žlijezda i hormone koje one luče,
- Zna tipove varenja hrane, (vanćelijsko i unutarćelijsko),
- Zna građu i ulogu probavnog sistema kod čovjeka,
- Zna nabrojati fermente i njihovu ulogu u pojedinim dijelovima probavnog sistema kod čovjeka,
- Zna vrste i ulogu tjelesne tečnosti kod beskičmenjaka i kičmenjaka,
- Zna sastav hidrolimfe, hemolimfe, krvi i limfe,
- Ulogu uobličjenih elemenata krvi (trombociti eritrociti i leukociti) i njihove normalne vrijednosti u krvi čovjeka,
- Zna vrste krvnih grupa ABO sistema i Rh sistema,
- Zna razliku između otvorenog i zatvorenog cirkulatornog sistema,
- Zna definisati krvni pritisak i protumačiti vrijednosti,
- Zna građu i ulogu srca i krvni sudova kod kičmenjaka,
- Zna definisati pojam disanja,

- Zna definisati vitalni kapacitet pluća,
- Zna definisati pojam ekskrecije,
- Zna tipove organa za ekskrecije kod beskičmenjaka i kičmenjaka,
- Zna građu nefrona i bubrega i na crtežu prepoznati pojedine dijelove,
- Zna sastav i razliku između primarne i sekundarne mokraće,
- Zna građu i funkciju kože,
- Zna tipove kretanja u životinjskom svijetu,
- Zna razlikovati poprečno prugaste i glatke mišiće,
- Zna građu i fiziologiju mišićne kontrakcije,
- Zna nabrojati reproduktivne organe kod muškarca i žene,
- Zna tipove kontracepcije i zaštite od neželjene trudnoće,
- Zna simptome trudnoće.

GEOGRAFIJA – ZEMLJOPIS

I

GEOSFERE – LITOSFERA

- Vertikalna struktura Zemlje, okeanska i kontinentalna kora,
- Sastav Zemljine kore,
- Geološka prošlost Zemljine kore,
- Reljef Zemlje – endogeni pokreti i planetarni oblici reljefa,
- Endogeni procesi i oblici,
- Egzogeni procesi i oblici – gravitacioni i fluvijalni oblici,
- Abrazioni i eolski oblici,
- Glacijalni i kraški oblici. Biogeni i antropogeni uticaj na reljef.

ATMOSFERA

- Sastav, nastanak i podjela,
- Sunčeva radijacija,
- Temperatura zraka, tla i vertikalna promjena temperature zraka,
- Zračni pritisak i vjetrovi,
- Vlažnost zraka, oblačnosti i padavine,
- Zračne mase, frontovi, cikloni i anticikloni,
- Klasifikacija klima i prognoza vremena,
- Promjena klime, prirodna zakonitost ili ljudska nesmotrenost.

II

STANOVNIŠTVO SVIJETA

1. Razmještaj stanovništva na Zemlji,
2. Promjene broja stanovnika na Zemlji,
3. Kretanja broja stanovnika na Zemlji,
4. Demografska tranzicija stanovništva na Zemlji,
5. Migracije stanovništva na Zemlji,

6. Sastav (struktura) stanovništva svijeta,
7. Rasna, etnička i religijska struktura stanovništva svijeta,
8. Stanovništvo i privredni razvoj u svijetu,
9. Stanovništvo i nacionalni dohodak u svijetu,
10. Demografski faktori i životna sredina.

I - REGIONALNI RAZVOJ RAZVIJENIH ZEMALJA I ZEMALJA SVJETSKOG ZNAČAJA, FIZIČKO-GEOGRAFSKE I DRUŠTVENO-GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE EVROPE

- Evropska UNIJA – Počeci i osnovni ciljevi, širenje članstva i novi izazovi, Ujedinjena Evropa; Problemi i dalje perspektive,
- Savezna Republika Njemačka,
- Italija – najrazvijenija zemlja južne Evrope,
- Austrijanci – ubrzani razvoj,
- Francuska – poljoprivredna velesila.

BOSNA I HERCEGOVINA

- Geografski položaj,
- Država Bosna i Hercegovina,
- Ime, historijski, geografski i teritorijalni razvoj,
- Suvremeni fizičko-geografski i društveno geografski položaj, prostor, granice veličina.

1. Fizičko-geografske karakteristike Bosne i Hercegovine:

- Geološka građa i geo-tektonski sklop – litološki sastav, geotektonske faze, geološka i geotektonska regionalizacija BiH,
- Oblici reljefa, morfostrukturne cjeline i geomorfološka regionalizacija,
- Klimatske karakteristike,
- Faktori i modifikatori, topovi i klimatska regionalizacija BiH,
- Hidrografske odlike BiH,
- Riječni slivovi, sistemi i hidrografska mreža. Glavni tokovi, podzemne vode, jezera i mora,
- Tla i biogeografske odlike BiH, uslovi za nastanak tla, osnovni tipovi tla - flora i fauna BiH.

2. Društveno-geografske karakteristike Bosne i Hercegovine:

- Demografska obilježja BiH,
- Struktura, dinamika i razvoj stanovništva BiH,
- Naselja, njihov razvoj, tipovi, mreža i sistem naselja.

3. Geografske regije Bosne i Hercegovine:

- Regionalne geografske karakteristike Sjeverne Bosne i subregionalna područja,
- Regionalne geografske karakteristike Srednje BiH i subregionalna područja,

- Regionalne geografske odlike visokog krša i subregionalna područja,
- Regionalne geografske osobine mediteranske i submediteranske Hercegovine.

INFORMATIKA

CILJ

Cilj nastave predmeta Informatike, kao općeobrazovnog predmeta u općoj gimnaziji, je da se unapređuje i prati opće informatičko obrazovanje učenika, ali i da se učenici upoznaju i osposobe za primjenu novih informacionih tehnologija u svom budućem pozivu.

ZADACI

- Da shvate ulogu informacionih tehnologija u suvremenom društvu - da se naviknu na permanentno stručno usavršavanje, koje posebno zahtijeva i nudi neslućeno brzi razvoj suvremenih informacionih tehnologija,
- Da se upoznaju sa strukturom računara,
- Da se osamostale u rukovanju i korištenju računara - da se upoznaju sa mogućnostima softvera, kako bi ga u budućem radu mogli koristiti i usavršavati se u njegovoj primjeni koristeći literaturu i praktično radeći na računaru,
- Da shvate otvorenost računarskih sistema i nivoa komunikacija,
- Da se osposobe za korištenje Internet usluga,
- Da se osposobe za samostalno korištenje ostalih izvora znanja,
- Da shvate mjesto, ulogu i značaj informatike u suvremenom periodu tehnološkog razvoja,
- Da upoznaju mjesto i ulogu računara u radnim procesima i raznovrsnim čovjekovim aktivnostima,
- Da upoznaju osnovne karakteristike razvoja računarske i drugih informacionih tehnika i tehnologija,
- Da upoznaju osnovne elemente i princip rada računara - da se osposobe za samostalno rukovanje računarom.

Programski sadržaji koji će biti obuhvaćeni testom općeg znanja

1. Uvod u informatiku,
2. Arhitektura računara,
3. Osnovni principi rada računara,
4. Operativni sistem windows,
5. Programi za obradu teksta,
6. Proračunske tablice,
7. Računarske mreže, internet,
8. Informacioni sistemi i baze podataka.

1. UVOD U INFORMATIKU

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati:

- Definisati informatiku (pojam informacije i komunikacionog procesa),
- Objasniti pojmove informacione tehnologije i informacionih sistema.

2. ARHITEKTURA RAČUNARA

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati:

- Osnovnu hardversku strukturu PC računara (CPU, memorije, sabirnice, ulazni i izlazni uređaji),
- Objasniti rad perifernih uređaja.

3. OSNOVNI PRINCIPI RADA RAČUNARA

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati:

- Postupak uključivanje i pokretanje računara,
- Ukazati na neophodni minimum hardvera i softvera da bi računar mogao da radi.

4. OPERATIVNI SISTEM WINDOWS

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati:

- Postupak startovanja i zatvaranja WINDOWS-a, grafički prikaz objekata i operacije sa istim,
- Rad sa prozorom (My Computer),
- Osnove Windows Explorer-a (kreiranje foldera, selektovanje, kopiranje, isijecanje, lijepljenje, preimenovanje i brisanje objekata).

5. PROGRAMI ZA OBRADU TEKSTA

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati:

- Osnovne rada u MS Word-u,
- Ekranski prikaz,
- Trake sa alatima,
- Postavljanje fontova,
- Prenošenje teksta (isijecanje, kopiranje, lijepljenje),
- Kreiranje tabela,
- Insertovanje objekata.

6. PRORAČUNSKE TABLICE

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati:

- Osnovne rada u MS EXCEL-u,
- Trake sa alatima,
- Kreiranje radnih knjiga,
- Formatiranje ćelije i grupe ćelija,
- Korištenje matematičkih funkcija u tabelama,
- Kreiranje grafikona.

7. RAČUNARSKE MREŽE, INTERNET

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati:

- Kako se spojiti na Internet i koristiti WEB pretraživač MS Internet Explorer.
- Koristiti elektronsku poštu (E-mail) i osnove rada sa programom MS Outlook Express.

8. INFORMACIONI SISTEMI I BAZE PODATAKA

U okviru ove tematske cjeline, učenici trebaju znati objasniti pojmove:

- Informacioni sistem,
- Informacijski proces,
- Baza podataka.

HISTORIJA

I DRUGI SVJETSKI RAT

I ZADACI

- Da se učenici upoznaju sa Drugim svjetskim ratom kao obračunom demokratskih i fašističkih snaga,
- Upoznaju sa uzrokom, tokom, rezultatima i posljedicama rata.

Učenik treba da bude sposoban da:

- Prepozna uzrok i povod rata,
- Navede ratne ciljeve Osovine,
- Navede karakteristike okupacionih sistema,
- Objasni pojam “munjeviti rat”,
- Objasni zašto sile Osovine imaju početne uspjehe,
- Zna kako je došlo do formiranja savezničke koalicije,
- Navede njvažnije savezničke konferencije,
- Objasni napad na SSSR i otvaranje Istočnog fronta,
- Objasni ulazak SAD u rat i prati tok ratnih operacija na Pacifiku,
- Navede bitke, prekretnice rata,
- Zna pratiti završne operacije i kapitulaciju Osovine.

II BiH U DRUGOM SVJETSKOM RATU

II ZADACI:

- Da se učenici upoznaju sa teškim patnjama i stradanjima stanovništva BiH u Drugom svjetskom ratu,
- Da učenici znaju historiju stvaranja nove Jugoslavije,
- Da učenici znaju historiju obnavljanja bosansko-hercegovačke državnosti i ulazak u novu Jugoslaviju.

Učenik treba da bude sposoban da:

- Objasni Aprilski rat, kapitulaciju i podjelu Kraljevine Jugoslavije,
- Objasni podjelu Kraljevine Jugoslavije (a time i BiH) na interesne sfere,
- Prati uključivanje BiH u okvire NDH,
- Prati razvoj NOP-a, kao dijela antifašističke borbe,
- Navede ciljeve NOP-a,
- Zna objasniti pojam NOO i uputstva za njihov rad,
- Zna objasniti zašto je BiH bila centar NOB-e,
- Zna pratiti Prvo i Drugo zasjedanje AVNOJ-a,
- Zna objasniti pojam federalne i konfederalne države,
- Zna objasniti izgradnju federalne jugoslovenske države i mjesto BiH u njoj,
- Zna pratiti Prvo i Drugo zasjedanje ZAVNOBiH-a a time i obnovu bosanske državnosti,
- Zna objasniti važnost “Deklaracije o pravima građana BiH”,
- Zna prepoznati kvinslinške formacije i njihovu ulogu,

- Zna pratiti Trće zasijedanje ZAVNOBiH-a, te proglašenje Skupštine i
- Formiranje prve narodne vlade BiH,
- Zna odgovoriti kada je oslobođena BiH, a kada Jugoslavija,
- Zna odgovoriti kako je nova Jugoslavija dobila međunarodno priznanje,
- Zna prepoznati kulturno stvaralaštvo u NOP-u.

FILOZOFIJA

OPŠTI CILJEVI NASTAVE FILOZOFIJE

- Da se učenici, u pogledu rasuđivanja o standardnim životnim pitanjima, čija geneza izvire iz prakse življenja, osposobe za kritičko i pragmatičko promišljanje o različitim teorijskim pristupima rješavanja praktičnih problema i donošenja adekvatnih odluka,
- Učenicima se omogućava da samostalno interpretiraju i vrednuju različite izvore informacija o kojima još uvijek ne postoje zvanični znanstveni stavovi,

Tokom izučavanja predmeta Filozofije, na opštem testu znanja, učenici trebaju biti u stanju odgovoriti na opšta pitanja iz slijedećih oblasti:

Uvod u filozofiju

- Koje je izvorno značenje riječi filozofija i njen dublji smisao? Iskazati filozofske stavove, koji se odnose na promišljanje: mita, znanosti, filozofije i umjetnosti, filozofije i religije, izvora filozofije, filozofskih disciplina, materijalizma, idealizma. Šta je: empirizam, senzualizam, racionalizam, kriticizam, intuicionizam, iracionalizam, dogmatizam, skepticizam, kriticizam, antropologija, moral i pravo, etika, estetika?
- Filozofija istočnih naroda. Budizam, Vede, Upanišade.

Antička filozofija

- Objasniti tezu da je Grčka kolijevka kulture Zapada,
- Kozmološki period Grčke filozofije i kozmološka učenja grčkih filozofa,
- Antropološko razdoblje grčke filozofije. Sofisti, Sokrat. Učenja Platona i Aristotela,
- Helenizam, stoička etika, epikurejski hedonizam, ataraksija i vrline suzdržavanja, helenističko-rimska filozofija i Plotin.

Srednjovjekovna filozofija

- Pojava kršćanske filozofije i etape njenog razvoja. Patristika i Scholastika,
- Augustinov voluntarizam. Objasniti problem filozofije povijesti u Augustinovom djelu "O božijoj državi". Odnos vjere i uma, znanja i objave, filozofije i teologije u filozofskom učenju Tome Akvinskog.

Islamska filozofija

- Koji su temeljni problemi islamske filozofije?
- Koje su osnovne postavke sufijskog misticizma?
- Problem spoznaje Boga u sufijskom misticizmu.

Filozofija renesanse

- Koje su opšte značajke filozofije renesanse?
- Izložiti temeljne teze Brunovog panteizma.
- Izložiti bitne teze Brunove koncepcije čovijeka.

Novovijekovna filozofija

- Koji je osnovni problem novovijekovne filozofije. Bekon, Dekart, Spinoza i Lajbnic
- Voltaire-duhovni vodja prosvjetiteljstva. Objasniti Holbachov sistem mehanističkog materijalizma.
- Holbachova kritika religije i crkve.

Klasični njemački idealizam

- Djela klasičnih njemačkih filozofa. Filozofska učenja Hegela, Kanta, Fichtea i Šelinga,
- Kopernikanski obrat i Kantova transcendentalna analiza,
- Objasni Fichteovu formulaciju kategoričkog imperativa? Kako Schelling određuje umjetnost? Objasniti Hegelov odnos prema Kantu, Fichteu i Schellingu. Objasniti temeljne teze Hegelovog idealizma-panlogizma? Objasniti Hegelovo shvatanje dijelektike?

Suvremena filozofija

- U čemu se sastoji novost Marksovog materijalizma?
- Objasniti i definirati Schopenhauerov stav "Volja je bit svega"? Kierkegaardovo određenje egzistencije kao temeljnog filozofskog problema,
- Obrazložiti Jaspersovo određenje egzistencije i dehumanizacije savremenog svijeta, Zašto je u svojoj biti egzistencijalizam humanizam za Sartrea? Analizirati Heideggerovo određenje vremena i povijesti. Šta je fenomenologija i fenomenološka metoda kod Husserla? Koje su bitne ljudske odlike za Blocha?

Filozofska misao u BiH

- Koje su značajke bosanskohercegovačke filozofske misli?
- Izložiti filozofske postavke Abdulaha Bošnjaka i Hasan Kafi Pruščaka.

PSIHOLOGIJA

OPĆI CILJ

- Da učenik zna osnovnu psihološku terminologiju i da je pravilno upotrebljava,
- Zna da posreduje spoznajama u jasnom i koherentnom obliku,
- Učenik analizira, upoređuje, povezuje, objašnjava i vrednuje informacije i podatke u različitim oblicima,
- Na osnovu kritičke analize informacija i zadataka formira odgovarajuće zaključke s vlastitim pogledom.

PSIHIČKI PROCESI

Da učenik zna:

w odrediti pojam i komponente emocija

w definisati pojam: potreba, motiv, cilj,

w definisati i razlikovati pojam: osjet i opažaj,

w definisati pojam pažnje,

w definisati pojam mišljenja,

w definisati pojam učenja

w definisati pojam: pamćenja, zaboravljanja i predstavljanja,

LIČNOST

Da učenik zna:

w definisati ličnost kao psihofizičku cjelinu (cjelovitost, individualnost, dosljednost),

w definisati pojam inteligencije

w definisati pojam: frustracija, konflikt, stres, kriza

w definisati postupnost i kontinuiranost razvoja ličnosti

LOGIKA

OPŠTI CILJEVI

- Da se kod učenika razvije moć suđenja i pravilnog iskazivanja misli, sa upotrebom odgovarajućih pojmova, koji puninom značenja reflektiraju vlastitu misao. Da učenik iz temeljitog poznavanja značenja pojmova i njihovih odnosa, bolje i čistije razumije pitanja, kako bi samostalnije i neovisnije od drugih mišljenja mogao o njima razmišljati.

Tokom izučavanja predmeta Logika, na opštem testu znanja, učenici trebaju biti u stanju odgovoriti na neka od slijedećih pitanja iz slijedećih oblasti:

Uvod

- Šta je logika? Šta je predmet logike? Opisati postanak i razvoj logike? Nabrojati različite definicije logike? Šta je mišljenje i misao, objasniti?

Oblici misli

- Koji su oblici misli? Šta je pojam, sud zaključak i njihove podjele? Sadržaj, opseg i doseg pojma? Koji su osnovni zakoni ili principi misli?
- Koje su teorije vrste i odnosi među sudovima?
- Šta je zaključak? Podjela zaključaka i logičke i opće pogreške u zaključku?

Metode formiranja i ekspliciranja pojma

- Šta je analiza, sinteza, apstrakcija, generalizacija i specijalizacija? Šta je definicija, divizija, klasifikacija? Induktivna i deduktivna metoda? Promatranje, eksperiment, brojanje i mjerenje?

Naučne metoda i nauke

- Objasniti opis, objašnjenje, predviđanje? Naučno otkriće i dokaz? Nabroj i definiraj logičke pogreške u dokazu?

Logika, filozofija, nauka

- Elaboriraj odnos "Logika, filozofija, nauka"? "Logika i psihologija"? "Logika i lingvistika"? "Logika i matematika"?

Povijesni pregled razvoja logike

SOCIOLOGIJA

Postanak i razvoj sociologije kao posebne nauke

- Definicija predmeta sociologije? Odnos prirodnih i društvenih pojava, prirodnih i društvenih nauka? Razvoj posebnih sociologija? Mikrosociologija i makrosociologija?
- Antička, srednjovjekovna i novovjekovna teorija o društvu? Osnivači sociologije i njihove teorijske postavke o društvu (Kont, Spenser, Dirken, Veber).

Struktura i organizacija društva

- Pojam društvene strukture, elementi društvene strukture, društveno raslojavanje,
- Klasna struktura društva (kaste, staleži, klase),
- Narod nacija-etnički odnosi i tolerancija.

Diferencirani oblici društvene svijesti

- Moral i pravo,
- Umjetnost i filozofija,
- Nauka i ideologija.

Porodica, brak, srodstvo

- Šta je porodica,
- Teorijske koncepcije o porodici,
- Tipovi porodice u BiH,
- Razvoj modernih porodica,
- Incest, egzogamija, endogamija,
- Savremena porodica: promjene i problemi.

DEMOKRATIJA I LJUDSKA PRAVA

Ciljevi, zadaci

Odabrane oblasti iz "Demokracije i ljudskih prava" i ispitna pitanja od učenika zahtijevaju da:

- su u stanju procijeniti da li je društvo demokratsko ili nije,
- su utvrdili i usvojili slijedeći stav: *u demokratskom društvu svrha vlasti je da štiti ljudska prava,*
- su dobili znanje i sposobnost u donošenju informirane i razumne odluke, pitanjima vezanim za funkciju vlasti, kao i pri procjeni ili razvijanju pravila ili zakona,
- su naučili kako je organizovana vlast u našoj zemlji,
- znaju primijeniti demokratske kriterije,
- su stekli praktična znanja o institucijama i zakonima kojima se štite ljudska prava na svim nivoima vlasti,
- su prihvatili pojmove odnosa prava pojedinca i zajedničkog dobra, čije je usklađivanje od vitalnog interesa za funkcionisanje demokratskog društva,
- su stekli znanja i razvili sposobnosti potrebne za aktivno učešće u civilnom društvu i da razumiju različite načine predstavljanja građanina u društvu,
- razumiju koncept vanjske politike i šta sve utiče na formiranje stavova u tom pogledu,
- mogu procijeniti koji su nivoi vlasti i institucije odgovorne za rješavanje problema i
- da znaju načine uticanja na mjere javne politike.

OBLASTI

- Temelji ustavne demokracije, zaštita ljudskih prava, kako vlasti u Bosni i Hercegovini štite ljudska prava, građanin- građanska vrlina, prava, zajedničko dobro, civilno društvo: Ista prava – različiti interesi, demokratski izbori, procedure, interesne grupe,
- BiH u konceptu Evropske unije, vanjska politika,
- Privreda zemalja u tranziciji.

MUZIČKA-GLAZBENA KULTURA

Oblasti:

Razvoj muzičkih instrumenata

Bosna i Hercegovina u XX vijeku

- Kompozitori srednje i nove generacije, stilska opredjeljenja.

Muzička tradicija u B i H

- Vrste napjeva,
- Vokalna, instrumentalna i vokalno-instrumentalna muzika.

LIKOVNA KULTURA

Upoznati učenike sa likovnim stvaralaštvom, kao društvenom pojavom i nužnom potrebom kroz:

a) Obaveznu redovnu nastavu - upoznavanje likovne kulture putem historije umjetnosti uz estetsku analizu umjetničkih djela i

b) Izbornu nastavu – (obaveznu tek poslije učenikovog izbora) koja dolazi.

1. Stećci - Srednji vijek u Bosni i Hercegovini

- Likovne forme grobnih biljega jedinstvenih u svijetu Nekropole,
- Sedam vrsta mramora/stećaka, simboli kao motivi u ornamentici.

2. Kubizam

Cezanne, Rousseau, Seurat, Crnačka skulptura krče put) → *KUBIZMU
kao prethodniku apstrakcije, a predstavljaju ga Pablo Picasso i George Braque
Slikari kubizma.

3. Kiparstvo XX stoljeća

TEME: Osnovne karakteristike moderne skulpture XX vijeka Pojava Rodina (Rodena) i preporod skulpture; VITALIZAM I KONSTRUKTIVIZAM (Picasso, Moore (Mur), Gabo, Pevsner, Tatlin, Brancusi, Arp, Meštrović

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

Od učenika svršenih gimnazijalaca na Testu općeg znanja se očekuje da vladaju općim znanjem iz sportskih disciplina i historije sporta.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

TEST OPĆEG ZNANJA

Uputstvo kandidatu:

Test popunjavajte perom ili hemijskom olovkom.

Dozvoljeno je korištenje pomagala:

logaritamskih tablica, džepnih računara bez mogućnosti simboličkog računanja i geometrijskog pribora.

Vrijeme izrade testa: 180 minuta.

Pažljivo proučite uputstvo.

Počnite sa izradom testa, kada Vam dežurni nastavnik da potrebne upute.

Prilijepite kod, odnosno upišite svoju šifru (u okvir u gornjem desnom uglu).

Pomoćne radnje, u rješavanju zadataka, radite uz tekst zadatka.

Ocjenjivač neće uzimati u obzir dodatne listove.

Kandidati rješavaju samo zadatke iz prvog stranog jezika (engleski ili njemački).

Pišite čitko, perom ili hemijskom olovkom. Ako pogriješite, napisano prekržite.

Pazite da Vaš rad bude pregledan i čitljiv.

U zadacima matematike i fizike mora biti jasno i korektno predstavljen put do rezultata.

Nejasni i nečitljivi zadaci neće se bodovati.

Svaki zadatak brižljivo provjerite. Rješavajte ih promišljeno.

Uzdajte se u sebe i svoje sposobnosti.

Broj bodova, koje možete osvojiti, je 100.

Prema broju osvojenih bodova, ocjene su:

Osvojeni bodovi	Ocjena
- od 0 – 39	1
- od 40 – 54	2
- od 55 – 69	3
- od 70 – 84	4
- od 85 – 100	5

Želimo Vam puno uspjeha.

I JEZIČKO PODRUČJE

• BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

1. *Književni rodovi su:*

- a) epika, drama, lirika,
- b) usmena književnost, umjetnička i narodna književnost,
- c) tragedija, komedija i ep,
- d) lirska pjesma, epska pjesma i epsko-lirska pjesma,
- e) tragedija, melodrama i farsa.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

2. *Gilgameš žudi za:*

- a) Besmrtnošću, b) bogatstvom, c) da pobijedi zaborav, d) da pomogne čovjeku,
- e) da se izdigne iznad bogova

(samo jedan navod je netačan, zaokružite ga).

3. *Imenice se:*

- a) konjugiraju, b) kompariraju, c) dekliniraju, d) mijenjaju po licima,
- e) mijenjaju po vremenima

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

4. *Koji književnik nije predstavnik renesansne književnosti:*

- a) Molijer, b) Servantes, c) Dante, d) Petrarka, e) Šekspir.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

5. *Smatra se da je najpoznatije djelo naše alhamijado književnosti :*

- a) Duvanski arzulah,
- b) Ašiklijski Elif B,
- c) Čudan zeman nastade,
- d) Bašeskijin ljetopis,
- e) Rubajje.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

6. *Predikat je uvijek:*

- a) Glagol, b) pridjev, c) uzvik, d) prijedlog, e) prilog.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

7. *Jučer nisam došao u školu, jer sam bio bolestan.*

Označeni dio rečenice je:

- a) Namjerna, b) posljedična, c) mjesna, d) vremenska, e) uzročna.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

8. Tačna tvrdnja koja se odnosi na ličnosti iz romana A.Kovačića "U registraturi" je:

- a) Miha je trgovao zlatom,
- b) Kumordinar Žorž je bogati plemenitaš,
- c) Nadimak Ivičinog oca je Mali Kanonik,
- d) Ivica Kičmanović je iz ugledne građanske porodice,
- e) Laura je postala okrutna hajdučica.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

9. Roman Miroslava Krleža "Povratak Filipa Latinovića" je:

- a) roman toka svijesti,
- b) roman razotrikavanja zločinačke naravi predaka,
- c) roman traganja za identitetom,
- d) roman koji ukazuje na bogatstvo stečeno pljačkama i prevarama,
- e) roman o usponu i sreći porodice Latinović.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

10. Miloš Crnjanski je poznat po:

- a) impresionizmu, b) dadaizmu, c) futurizmu, d) sumatizmu, e) ekspresionizmu

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

11. Koja su dva slučaja presudna za pobunu Ahmeda Nurudina, junaka romana Meše Selimovića "Derviš i smrt" :

Harunovo hapšenje i prikrivanje nepoznatog bjegunca,

- a) Mogućnost nagodbe sa vlastima i Hasanov odlazak u Dubrovnik,
- b) Ratna zbivanja i zaljublivanje,
- c) Odlazak u tekiju i neuzvrćena ljubav,
- d) Vijesti iz Dubrovnika i sakrivanje bjegunca.

Zaokružite tačan odgovor)

12. Pjesma "Maka Dizdara "Modra rijeka napisana je u formi:

- a) Deseterca, b) katrena, c) tercine, d) sektine, e) distiha

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

13. Ubistvo u romanu "Stranac" Alber Kamija dešava se u trenutku:

- a) kad počne padati kiša,
- b) kad Merso želi opljačkati arapina,
- c) kad Mersou zasmeta sunčeva svjetlost,
- d) kad Arapin napada Mersoa,
- e) kad Mersou umire majka.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

14. U sljedećim stihovima prepoznajte glasovnu figuru koja doprinosi eufoniji teksta:

Vrh hridi; Crne; Trne; Zadnji; Rumeni; Zrak

- a) aliteracija, b) personifikacija, c) metafora, d) gradacija, e) hiperbola

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

15. Kojem romanu pripada sljedeći odlomak:

„Odlučeno je, Lota, ja hoću da umrem, i pišem ti ovo bez romantične pretjeranosti, spokojno, u jutro dana kada ću te posljednji put vidjeti. Kada ovo budeš čitala, predobra moja, već će hladni grob pokrivati ukrućene ostatke nemirnog stvora, nesretnika, koji u posljednjim trenucima svoga života ne zna za veću slast nego da govori s tobom. Strašnu noć sam proveo i, ah, blagotvornu noć. Ta je noć učvrstila, opredijelila moju odluku: Hoću da umrem!“

- a) August Šenoa „Zlatarevo zlato“,
 - b) A.S. Puškin „Evgenij Onjegin“
 - c) Gistav Flober „Gospođa Bovari“
 - d) J.V. Gete „Jadi mladog Vertera“
 - e) Ante Kovačić „U registraturi“
- Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.**

• **ENGLISKI JEZIK**

Part 1: Grammar and Vocabulary

Section A

Complete the sentences with the correct form of the verb in brackets.

16. Juan _____ in the library this morning.

- A. is study B. studying C. is studying D. are studying

17. Alicia, _____ the windows please. It's too hot in here.

- A. opens B. open C. opened D. will opened

18. The movie was _____ the book.

- A. as B. as good C. good as D. as good as

19. Eli's hobbies include jogging, swimming, and _____.

- A. to climb mountains B. climb mountains C. to climb D. climbing mountains

20. If Martha _____ (not come) in ten minutes, we'll start the game without her.

- A. don't come B. won't come C. doesn't come D. didn't come

21. I have only a _____ Christmas cards left to write.

- A. few B. fewer C. less D. Little

Section B

Complete the sentences with the correct form of the verb in brackets.

22. *Did you hear that Ben was fired last month? He (work) _____ for that company for more than ten years and he (work) _____ in almost every department. Nobody knew the company like he did.*

23. *When I (arrive) _____ home last night, I discovered that Jane (prepare) _____ beautiful candle-lit dinner.*

24. *By the time I got to the office, the meeting (already, begin) _____ without me. My boss (be) _____ furious with me and I (be) _____ fired.*

Part 2: Reading

The B&B Tour

Spend ten romantic days enjoying the lush countryside of southern England. The counties of Devon, Dorset, Hampshire, and Essex invite you to enjoy their castles and coastline, their charming bed and breakfast inns, their museums and their cathedrals. Spend lazy days watching the clouds drift by or spend active days hiking the glorious hills. These fields were home to Thomas Hardy, and the ports launched ships that shaped world history. Bed and breakfasts abound, ranging from quiet farmhouses to lofty castles. Our tour begins August 15. Call or fax us today for more information 1-800-222-XXXX. Enrollment is limited, so please call soon.

25. *Which of the following counties is not included in the tour?*

- A. Devon B. Cornwall C. Essex D. Hampshire

26. *What can we infer about this area of southern England?*

- A. The region has lots of vegetation. B. The coast often has harsh weather.
C. The sun is hot and the air is dry. D. The land is flat.

Anna Szewczyk

Anna Szewczyk, perhaps the most popular broadcaster in the news media today, won the 1998 Broadcasting Award. She got her start in journalism as an editor at the *Hollsville County Times* in Missouri. When the newspaper went out of business, a colleague persuaded her to enter the field of broadcasting. She moved to Oregon to begin a master's degree in broadcast journalism at Atlas University. Following graduation, she was able to begin her career as a local newscaster with WPSU-TV in Seattle, Washington, and rapidly advanced to national television. Noted for her quick wit and trenchant commentary, her name has since become synonymous with *Good Day, America!* Accepting the award at the National Convention of Broadcast Journalism held in Chicago, Ms. Szewczyk remarked, "I am so honored by this award that I'm at a total loss for words!" Who would ever have believed it?

27. *What is the purpose of this announcement?*

- A. to invite people to the National Convention of Broadcast Journalism
B. to encourage college students to study broadcasting
C. to recognize Ms. Szewczyk's accomplishments
D. to advertise a job opening at the *Hollsville County Times*

28. The expression "to become synonymous with" means

- A. to be the same as. B. to be the opposite of.
C. to be in sympathy with. D. to be discharged from.

29. What was Ms. Szewczyk's first job in journalism?

- A. She was a T.V. announcer in Washington.
B. She was a newscaster in Oregon.
C. She was an editor for a newspaper in Missouri.
D. She was a talk show host in Chicago.

• **NJEMAČKI JEZIK**

16. In welchem der folgenden Länder spricht man Deutsch?

- a) Italien
b) Dänemark
c) Kroatien
d) Frankreich
e) Österreich

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

17. Wie viele Bundesländer hat Deutschland?

- a) 20
b) 5
c) 16
d) 18

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

18. 1989 ist in Deutschland die _____ Mauer gefallen.

- a) Chinesische
b) Stuttgarter
c) Berliner
d) Wiener
e) Frakfurter

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

19. Die Hauptstadt von Deutschland ist

- a) München
b) Bonn
c) Berlin
d) Hamburg
e) Bern

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

20. In welcher Stadt wird das bekannte Oktoberfest gefeiert?

- a) Osnabrück, b) Wien, c) München, d) Köln, e) Düsseldorf

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

21. Die Hauptstadt von Österreich ist

- a) Bern
- b) Leipzig
- c) Graz
- d) Wien
- e) Genf

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

22. Das Deutsche hat

- a) keine Fälle
- b) drei Fälle
- c) sieben Fälle
- d) vier Fälle
- e) fünf Fälle

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

23. Im Deutschen gibt es ... Zeitformen.

- a) sieben
- b) drei
- c) sechs
- d) keine
- f) acht

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

24. Die Hilfsverben für Perfekt sind:

- a) werden
- b) haben
- c) können
- d) sein
- e) müssen

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

25. Welcher Satz ist richtig?

- a) Heidi vier Stunden morgen hat.
- b) Heidi Stunden hat morgen vier.
- c) Heidi hat morgen vier Stunden.
- d) Stunden vier Heidi hat morgen.
- e) Morgen vier Stunden hat Heidi

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

26. Welcher Satz ist richtig?

- a) Er will spazieren gehen, schön ist das Wetter.
- b) Er will spazieren gehen, denn das Wetter schön ist.
- c) Er will spazieren gehen das Wetter denn ist schön.
- d) Er will spazieren gehen, denn das Wetter ist schön.
- e) Er wil spazieren gehen schön das Wetter ist denn..

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

27. Welcher Satz ist richtig?

- a) Herr Donner muss zu Fuß gehen,sein Auto kaput.
- b) Herr Donner muss zu Fuß gehen,ist sein Auto weil.
- c) Herr Donner muss zu Fuß gehen ,weil sein Auto kaput ist.
- d) Herr Donner muss zu Fuß gehen,kaput weil ist sein Auto.
- e) Herr Donner muss zu Fuß gehen,sein Auto ist kaput.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

28. Welcher Satz ist richtig?

- a) Wenn er Zeit haben,hilft er alten Menschen.
- b) Er Zeit hast wenn,den alten Menschen hilft.
- c) Habt er Zeit wenn,helfen den alten Menschen.
- d) Gehabt er wenn Zeit,helfe er den alten Menschen.
- e) Wenn er Zeit hat,hilft er den alten Menschen.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

29. Welcher Satz ist richtig?

- a) Wenn ich hat mehr Geld,kaufte ich ein teures Auto.
- b) Ich habe mehr Geld,kaufe ich ein teures Auto.
- c) Wenn ich mehr Geld hätte, würde ich mir ein schönes Auto kaufen.
- d) Ich mehr Geld hätte wenn,kaufen ich mir ein schönes Auto wurde.
- e) Haben ich mehr Geld,ein schönes Auto mir kaufen.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

• **LATINSKI JEZIK**

30. Sentencija: *Mi o vuku, a vuk na vrata.*

- a) Vulpes pilum mutat non mores,
- b) Lupus in fabula,
- c) Agnorum sub pelle lupi.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

31. *Quot linguas calles, tot homines vales* – znači:

- a) Ljudski je griješiti,
- b) Koliko jezika govoriš, toliko ljudi vrijediš,
- c) Koliko glava, toliko mišljenja.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora

II PRIRODNO - MATEMATIČKO PODRUČJE

• MATEMATIKA

32. *Ako je:*

$$A = \{x | x \in \mathbb{N} \wedge x \leq 10\}, B = \{x | x \in \mathbb{Z} \wedge x < 5\}, C = \{x | x \in \mathbb{Z} \wedge 1 - |x| > 1\}$$

Izračunati:

$$(A \cup B) \cap C$$

- a) A b) B c) C d) \emptyset e) $\{0\}$

33. *Cijena jedne knjige bila je 10KM. Zatim se ta cijena prvo povećala za 10%, a onda smanjila za 10%. Koja je sada cijena knjige?*

- a) 10KM b) 9KM c) 10,1KM d) 9,9KM e) 10,5KM

34. *Rastavljanjem na proste faktore izraza:*

$$1 - x^3$$

- a) $(1-x)^3$ b) $(1-x)(1+x)^2$ c) $(1-x)(1+x+x^2)$ d) $(1-x^2)(1-x)$ e) $(1-x)(1-x+x^2)$

35. *Transformacijom izraza:*

$$\frac{1}{x^2 - 1} + \frac{1}{x + 1} \cdot \frac{1}{x - 1}$$

dobivam:

- a) $\frac{1}{x^2 - 1}$ b) $\frac{2}{(x - 1)(x + 1)}$ c) $\frac{x}{x^2 - 1}$ d) $\frac{2}{(x - 1)^2}$ e) $\frac{2}{x^2 - 1}$

36. *Kvadriranjem binoma $(2\sqrt{2} - 1)^2$ dobijamo:*

- a) $9 - 4\sqrt{2}$ b) 9 c) $9 - 2\sqrt{2}$ d) $2\sqrt{2}$ e) $\sqrt{2}$

37. U dvadesetouglu broj dijagonala je:

- a) 140 b) 170 c) 180 d) 200 e) 120

38. Izračunaj: $(2^2)^3$

- a) 16 b) 64 c) 128 d) 36 e) 32

39. Riješi jednačinu:

$$2^{-\frac{1}{x}}=16.$$

- a) $x=-4$ b) $x=\frac{1}{4}$ c) $x=-\frac{1}{4}$ d) $x=4$ e) $x=2$

40. Riješi jednačinu:

$$\frac{1}{4}x^2 - \frac{1}{9} = 0$$

- a) $x=\pm\frac{4}{9}$ b) $x=\pm\frac{9}{4}$ c) $x=\pm\frac{3}{2}$ d) $x=\pm\frac{2}{3}$ e) $x=\pm 36$

41. Riješi jednačinu:

$$\log_x 16=4$$

- a) $x=2$ b) $x=-2$ c) $x=4$ d) $x=-4$ e) $x=0$

42. Kada se sabere $\frac{1}{2}, \frac{1}{4}$ i $\frac{1}{8}$ ugla α , dobijese suplement ugla α . Koliki je ugao α

- a) 96° b) 95° c) 94° d) 93° e) 90°

43. Izračunaj $\sin 30^\circ + \cos 60^\circ$.

- a) 1 b) $\frac{1}{2}$ c) 2 d) 0 e) $\frac{\sqrt{3}}{2} - 1$

44. Dva druga su zajedno imala 120 KM. Koliko je imao svaki od njih ako $\frac{3}{4}$ sume prvoga iznosi koliko $\frac{1}{2}$ sume drugoga?

- a) 44 i 76 b) 48 i 72 c) 60 i 60 d) 50 i 70 e) 55 i 65

• FIZIKA

45. Automobil se kreće brzinom 54 km/h. Kolika je ta brzina u m/s ?

- a) 10 m/s; b) 15 m/s; c) 20 m/s; d) 25 m/s.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

46. Udaljenost između dva tijela se poveća 3 puta. Koliko puta se smanji gravitaciona sila?

- a) 3 puta; b) 6 puta; c) 9 puta; d) 12 puta.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

47. Kilovat (kW) je jedinica za:

- a) rad; b) energiju; c) snagu; d) količinu toplote ?

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

48. Brojevi namotaja na sekundaru i primaru transformatora odnose se kao 10:1. Kako s odnose jačine struje na sekundaru i primaru?

- a) 10:1; b) 1:10; c) 100:1; d) 1:100.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

49. Relacija $mvr=n h/2p$, je matematički izraz za:

- a) Faradayev zakon indukcije, b) Planckov zakon zračenja, c) Bohrov postulat, d) Stefan-Boltzmanov zakon.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

50. Na kojeg znanstvenika te asocira relacija, $E=mc^2$?

- a) Newtona; b) Faradaya; c) Einsteina; d) Plancka.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

• **HEMIJA/KEMIJA**

51. Atomskim brojem nazivamo:

- a) Broj protona u jezgru,
b) Broj atoma u molekuli,
c) Jedinicu za promjer atoma,
d) Broj elektrona u jezgru.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

52. Atomi različitih elemenata istog masenog broja zovu se:

- a) Izotopi, b) Izobari, c) Izomeri, d) Modifikacije, b) Polimeri.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

53. Rastvor čiji je $pH = 7,7$ čini rastvor:

- a) kiselim, b) baznim, c) neutralnim.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

54. Opća formula alkana je:

- a) C_nH_{2n} , b) C_nH_{2n-2} , c) C_nH_{2n-4} , d) C_nH_{2n+1} , e) C_nH_{2n+1} , f) C_nH_{2n+2} .

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

55. Masti spadaju u red:

- a) proteina, b) estera, c) aldehida, d) soli, e) viševalentnih alkohola.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

56. Peptidna veza je prisutna kod:

- a) disaharida, b) aminokiselina, c) proteina, d) voskova, e) masnih kiselina

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

• **BIOLOGIJA**

57. Tip varenja kod praživotinja je :

- a) unutarćelijski,
- b) vanćelijski.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

58. Ćelijski zid imaju:

- a) biljne ćelije,
- b) sve ćelije,
- c) životinjske ćelije.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

59. Zaokružite slovo ispred taačnih tvrdnji

- a) Leukociti su crvena krvna zrnca,
- b) Kratki nastavci nervne ćelije su neuriti,
- c) Skrob u ustima razlaže ferment lipaza,
- d) Mitoza je dioba jedra tjelesnih (somatskih) ćelija,
- e) Uloga leukocita je u odbrani organizma od stranih čestica.

60. Nervne ćelije imaju dva tipa nastavaka. To su kratki nastavci ili _____ i dugi nastavci ili _____.

61. Uloga trombocita je _____.

62. Sredi podatke!

Navedene su osnovne organizacione i funkcionalne strukture protoplazme eukariotske ćelije. Navedene strukture razvrstaj prema mjestu nastanka u protoplazmi ćelije.

Broj ispred naziva strukture unesite u odgovarajuću kolonu.

1. Endoplazmatski retikulum	4. Hromosomi
2. Jedarce	5. Ribosomi
3. Mitohondrije	6. Jedrov sok

Protoplazma	
Jedro	Citoplazma

• **GEOGRAFIJA**

63. Među nabrojanim pojmovima zaokružite klimatske elemente sa 2 tačna odgovora :

- a) temperatura,
- b) reljef,
- c) vazdušni pritisak,
- d) morske struje

Zaokružite slova ispred tačnog odgovora.

64. Alpskom orogenezom za vrijeme tercijera nastale su mlade vjenačne planine a najpoznatije su :

- a) _____,
- b) _____,
- c) _____,
- d) _____.

Upišite na linijama nazive planina.

65. Migracije stanovništva .po razlozima nastanka mogu biti :

- a) _____
- b) _____
- c) _____

Upišite na linijama razloge migracija.

66. Biološka struktura stanovništva obuhvata:

- a) Starosnu
- b) Prirodni priraštaj
- c) Rasnu
- d) Etničku

Zaokružite slova dva tačna odgovora

67. Zaokruži članice evropske unije:

- a) Austrija,
- b) Hrvatska,
- c) Slovenija,
- d) Švajcarska,
- e) Makedonija

Zaokružite slova ispred tačnih odgovora.

68. Navedi osnovne tipove klime u Bosni i Hercegovini:

- a) Sredozemna
- b) Tropska
- c) Pustinjska
- d) Kontinentalna

Zaokružite slova ispred tačnih odgovora.

- **INFORMATIKA**

69. Zaokruži šta ne spada u osobine računara:

- a) Brzina, b) Repetitivnost, c) Inteligencija, d) Tačnost, e) Pouzdanost.

70. U ulaznu jedinicu računara ne spada: (zaokruži tačan odgovor)

- a) Tastatura, b) Miš, c) Skener, d) Štampač, e) Palica za igru.

71. Osnovna jedinica za memoriju računara je: (zaokruži tačan odgovor)

- a) Bit, b) Pixel, c) Hard disk, d) ZIP disk, e) DVD disk.

72. Osoba zadužena za upravljanje svim aktivnostima vezanim za bazu podataka naziva se:

- a) Operator baze podataka,
b) Dizajner baze podataka,
c) Administrator baze podataka,
d) Klijent baze podataka,
e) Server baze podataka.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

III DRUŠTVENO PODRUČJE

- **HISTORIJA**

73. Danas se u svijetu, kao Dan pobjede nad fašizmom, obilježava se:

- a) 6.april b) 9.maj c) 15.maj d) 2.septembar

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

74. ZAVNOBiH postaje najviše izvršno i zakonodavno tijelo narodnooslobodilačkog pokreta za BiH poslije svog:

- a) Prvog zasijedanja b) Drugog zasijedanja c) Trećeg zasijedanja
- Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.**

75. Danas se u Bosni i Hercegovini 25.novembar obilježava kao

Upišite na liniju tačan odgovor.

76. Književnost je u narodnooslobodilačkoj borbi imala značajnu ulogu. Tada su stvarali i književnici iz Bosne i Hercegovine. Zaokružite njihova imena: (dva)

a) Skender Kulenović b) Vladimir Nazor c) Branko Ćopić
Zaokružite slova ispred tačnih odgovora.

• FILOZOFIJA

77. Filozofske discipline su:

a) Ontologija, b) Fizika, c) Etika, d) Fiziologija, e) Gnoseologija, f) Metafizika
Zaokružite slova ispred tačnih odgovora.

78. Imanuel Kant je autor knjige:

a) Fenomenologije duha, b) Kritika praktičnog uma, c) Novog organona.
Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

79. Šta je racionalizam?

- a) Racionalizam je spoznajno gledište koje smatra da do čistih spoznata dolazimo ispitivanjem porijekla motiva, normi i svrhe moralnog djelovanja i prosudjivanja,
- b) Racionalizam je spoznajno gledište koje smatra da do bitnih spoznata dolazimo umovanjem, čistim mišljenjem i razmjevanjem,
- c) Racionalizam je čudjenje, dvoumljenje, divljenje, sumnja, potresenost, svijesti o izgubljenosti, znatiželja, komunikacija.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

• PSIHOLOGIJA

80. Šta su emocije:

- a) Odraž objektivne stvarnosti,
- b) Sposobnost donošenja odluka,
- c) Pokretačka snaga ličnosti,
- d) Spremnost da se žrtvujemo za druge osobe,
- e) Subjektivni doživljaj našeg odnosa prema stvarima, ljudima, događajima, pojavama iz objektivne stvarnosti.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

81. Percepcija je:

- a) Subjektivni odraz objektivne stvarnosti,
- b) Opažanje onog što vidimo,
- c) Stvaranje slika i predstava,
- d) Uočavanje veza i odnosa.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

82. Frustracija predstavlja:

- a) Sukob sa okolinom,
- b) Mogućnost rješavanja problema,
- c) Reakcija ličnosti na konfliktnu i stresnu situaciju,
- d) Odliku jake ličnosti.

• LOGIKA

83. Šta je sadržaj pojma?

- a. Skup bitnih karakteristika pojma čine njegov sadržaj,
- b. Sadržaj je skup bitnih oznaka pojma,
- c. Skup nižih pojmova koje obuhvaća jedan viši pojam čine sadržaj tog pojma.

Zaokružite tačan odgovor?

84. Koji od nabrojanih sudova čine vrste sudova, a koji odnose među sudovima?

Kategorički, asertorički, kontrarni, subkontrarni, limitativni.

Vrste sudova čine: _____, _____, _____

Odnose među sudovima: _____, _____

Upišite na liniju vrste i odnose među sudovima

85. Definicija je:

- a. Definicija je sud kojim se nedvosmisleno utvrđuje sadržaj nekog pojma.
- b. Definicija je sud kojim se nedvosmisleno utvrđuje opseg nekog pojma.
- c. Definicija je sud kojim se nedvosmisleno utvrđuje doseg nekog pojma.

Zaokružite tačan odgovor

• SOCIOLOGIJA

86. Kasta je:

- a) organizacija, b) ideologija, c) društvena grupa, d) religija, e) partija.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

87. Oblik društvene svijesti je:

- a) moral, b) pravo, c) nacija, d) država, e) partija.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

88. Osnivač pozitivizma je:

- a) Kant, b) Hegel, c) Kont, d) Veber, e) Dirkem.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

89. Savremena porodica je:

- a) muž i žena, b) muž i žena i njihova djeca, c) familija, d) rodbina, e) braća i sestre.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

• DEMOKRATIJA I LJUDSKA PRAVA

90. Ustav je:

- a) Usmeni dogovor predstavnika svih nivoa vlasti,
b) Završna odredba mirovnih sporazuma u kojima je glavnu ulogu preuzela Generalna skupština UN,
c) Normativ kojim se usklađuju odnosi između stranaka na vlasti i stranaka u opoziciji,
d) Obično dokument ili skup dokumenata koji određuje osnovne zakone i principe ili uređenje vlasti političkog sistema,
e) Početni dokument u jačanju bilateralnih odnosa između dvije evropske zemlje.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

91. Brčko je:

- a) kanton, b) općina, c) entitet, d) distrikt, e) unija.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

IV UMJETNOST I TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

• MUZIČKA KULTURA

92. Simfonija je:

- a) Vokalna kompozicija,
b) Kompozicija za solo instrument uz pratnju orkestra,
c) Orkestarska kompozicija,
d) Kompozicija za solo instrument.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

93. Operu «Hasanaginica» napisao/la je:

- a) Anđelka Bego-Šimunić, b) Vlado Milošević, c) Mladen Pozajić, d) Asim Horozić.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

94. Klarinet je:

- a) Limeni duvači instrument,
b) Udaraljka,
c) Instrumen sa tipkama,
d) Drveni duvači instrument.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

• LIKOVNA KULTURA

95. Najljepši i najpoznatiji stećak je:

a) stojeći stećak, b) ležeći stećak, c) stećak kula, d) sljemenjak stećak.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

96. Slikari kubizma su:

a) Vasilij Kandinski, Leonardo,

b) Pol Sezann, Mikelandelo,

c) Pablo Picasso, Žorž Brak,

d) Pol Gogen, Tuluz Lotrek.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

97. Najpoznatiji vajari XX stoljeća su:

a) Mondrian, Salvador Dali,

b) Maljevič, Mujezinović,

c) Moore, Brancuci,

d) Polock, Marc Chagall

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

• TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

98. "Kraljicom sportova" naziva se:

a) Odbojka, b) Košarka, c) Rukomet, d) Atletika, e) Gimnastika.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

99. U disciplini "trčanje sa preponama" prepone se:

a) ruše, b) zaobilaze, c) preskaču, d) preskaču naizmjenično, e) pretrčavaju.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

100. Elementi odbojkaške tehnike su:

a) serviranje, dodavanje, i smečiranje,

b) serviranje, dizanje, smečiraje i blok,

c) dizanje, dodavanje, serviranje, smeč i blok,

d) serviranje, smečiranje, blokiranje, i kontra – napad,

e) servis, prijem servisa, dizanje, smeč i blok.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

KLJUČ TESTA OPĆEG ZNANJA (ZOT)

Pitanje broj:	Odgovor:	Bodovi:
Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost		
1.	«A»	1
2.	«A»	1
3.	«C»	1
4.	«A»	1
5.	«B»	1
6.	«A»	1
7.	«E»	1
8.	«E»	1
9.	«C»	1
10.	«D»	1
11.	«A»	1
12.	«E»	1
13.	«C»	1
14.	«A»	1
15.	«D»	1
Engleski jezik		
16. a	«C»	1
17.a	«B»	1
18.a	«D»	1
19.a	«D»	1
20.a	«C»	1
21.a	«A»	1
22.a	worked / worked	1
23.a	arrived / had prepared	1
24.a	had already begun / was / was	1
25.a	«B»	1
26.a	«D»	1
27.a	«A ili B»	1
28.a	«A»	1
29.a	«C»	1
Njemački jezik		
16. b	«E»	1
17. b	«C»	1
18. b	«C»	1
19. b	«C»	1
20. b	«C»	1
21. b	«D»	1
22. b	«D»	1
23. b	«C»	1
24. b	«B i D»	0,50+0,50=1
25. b	«C»	1
26. b	«D»	1
27. b	«C»	1
28. b	«E»	1
29. b	«C»	1

Latinski jezik		
30.	«B»	1
31.	«B»	1
Matematika		
32.	«D»	1
33.	«D»	1
34.	«C»	1
35.	«E»	1
36.	«A»	1
37.	«B»	1
38.	«B»	1
39.	«C»	1
40.	«D»	1
41.	«A»	1
42.	«A»	1
43.	«A»	1
44.	«B»	1
Fizika		
45.	«B»	1
46.	«C»	1
47.	«C»	1
48.	«B»	1
49.	«C»	1
50.	«C»	1
Hemija/Kemija		
51.	«A»	1
52.	«B»	1
53.	«B»	1
54.	«F»	1
55.	«B»	1
56.	«B»	1
Biologija		
57.	«A»	1
58.	«A»	1
59.	«D i E»	0,50+0,50= 1
60.	dendridi // neuriti	0,50+0,50= 1
61.	«u koagulaciji krvi»	1
62.	kompletno popunjene kolone; jedro= 2, 4 i 6 // citoplazma= 1, 3, i 5	0,50+0,50=1
Geografija/Zemljopis		
63.	«A i C»	1
64.	a)Alpe, b)Himalaji, c)Kordiljeri, d)Dinaridi	1
65.	Političke, Ekonomske, Porodične	1
66.	«A i C»	1
67.	«A i C»	1
68.	«A i D»	1
Informatika		
69.	«C»	1
70.	«D»	1
71.	«A»	1
72.	«C»	1

Historija/Povijest		
73.	«B»	1
74.	«B»	1
75.	DAN DRŽAVNOSTI	1
76.	«A i C»	0,50,+0,50= 1
Filozofija		
77.	Ontologija, Etika // Gnuseologija, Metafizika	0,50+0,50=1
78.	«B»	1
79.	«B»	1
Psihologija		
80.	«E»	1
81.	«B»	1
82.	«C»	1
Logika		
83.	«B»	1
84.	kategorički, asertorički, limitativni/ / kontrarni, subkontrarni	0,50+0,50= 1
85.	«A»	
Sociologija		
86.	«C»	1
87.	«A»	1
88.	«C»	1
89.	«B»	1
Demokratija i ljudska prava		
90.	«D»	1
91.	«D»	1
Muzička/glazbena kultura		
92.	«C»	1
93.	«D»	1
94.	«D»	1
Likovna kultura		
95.	«C»	1
96.	«C»	1
97.	«C»	1
Tjelesni i zdravstveni odgoj		
98.	«D»	1
99.	«C»	1
100.	«E»	1
Ukupno bodova:		100